

# Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/9946,Oswiadczenie-Prezesa-IPN-dr-hab-Janusza-Kurtyki-w-zwiazku-z-wypowiedzia-przewodn.html>  
04.04.2026, 08:09

Strona znajduje się w archiwum.

## Oświadczenie Prezesa IPN dr hab. Janusza Kurtyki w związku z wypowiedzią przewodniczącego Stowarzyszenia Żydów Francji Jean'a Kahna zamieszczoną w dzienniku „Rzeczpospolita” (z dnia 27 kwietnia 2006 r.)

28.04.2006

Tragedią państwa polskiego było, iż pozbawione niepodległości, nie mogło w okresie II wojny światowej zapewnić bezpieczeństwa własnym obywatelom różnych wyznań i narodowości.

Emigracyjny Rząd RP i kurierzy polskiego państwa podziemnego alarmowali świat o zbrodniach okupantów na ziemiach polskich, co nie wywołało jednak oczekiwanej reakcji.

W odróżnieniu od innych państw europejskich nigdy żadna instytucja państwa polskiego nie podjęła jakiegokolwiek współpracy w realizacji zbrodniczych planów Hitlera. Okupacja niemiecka w Polsce była nieporównywalnie brutalniejsza niż na Zachodzie Europy – stwarzając bezpośrednie zagrożenie dla biologicznego istnienia w pierwszej kolejności Żydów, następnie także Polaków. Osoby zaangażowane w pomoc prześladowanym były narażone na utratę własnego życia i życia swych rodzin. Oba reżimy okupacyjne – niemiecki jak i sowiecki – zachęcały ludność zajętych terytoriów do zbrodniczej kolaboracji, w tym do wydawania w ręce oprawców ludzi poszukiwanych na podstawie okupacyjnych zarządzeń. Poprzez zachęty, totalitarne reżimy stwarzały pole do aktywności jednostek zbrodniczych i elementów kryminalnych, od których nie jest wolny żaden naród.

Wbrew legalnym, choć działającym w podziemiu i na emigracji, instytucjom polskiego państwa, indywidualną współpracę z Niemcami podejmowali obywatele polscy różnych narodowości – nie wyłączając Polaków i Żydów – którzy w ten sposób brali udział w morderstwach i zbrodniach dokonywanych na współobywatelach i współbraciach. Skala tych zdarzeń nigdy jednak nie przybrała formy powszechnej a wszystkie indywidualne przejawy kolaboracji były ścigane przez rozbudowane we wszystkich powiatach i regionach kraju struktury polskiego państwa podziemnego. Konspiracyjne cywilne i wojskowe sądy specjalne orzekły w tych sprawach tysiące wyroków śmierci – niezwłocznie wykonywanych niezależnie od płci i narodowości zdrajców. Od momentu odzyskania niepodległości przez Polskę nieustająco aż do dnia dzisiejszego wszyscy indywidualni sprawcy zbrodni wojennych i przeciwko ludzkości są ścigani z mocy polskiego prawa oraz stawiani przed sądami RP. Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu IPN wciąż prowadzi poszukiwania i wytacza śledztwa przeciwko zdemaskowanym żyjącym sprawcom zbrodni popełnianych na Polakach, Żydach i przedstawicielach innych narodowości w okresie obu totalitaryzmów.

Tylko na prawdzie o postępowaniu państw, narodów i jednostek, można budować Pamięć, która nie pozwoli na relatywizację zbrodni i odpowiedzialności za ludobójstwo.

Prezes IPN

[Następny Strona](#)

Centrala

# Bekanntmachung

Betr.: Todesstrafe für unbefugtes Verlassen der jüdischen Wohnbezirke.

In der letzten Zeit ist durch Juden, die die ihnen zugewiesenen Wohnbezirke verlassen haben, in zahlreichen Fällen nachweislich das Fleckfieber verbreitet worden. Um die hierdurch der Bevölkerung drohende Gefahr abzuwenden, hat der Herr Generalgouverneur verordnet, dass in Zukunft ein Jude, der den ihm zugewiesenen Wohnbezirk unbefugt verlässt, mit dem Tode bestraft wird.

Die gleiche Strafe trifft diejenigen, die diesen Juden wissentlich Unterschlupf gewähren oder in anderer Weise (z. B. durch Gewährung von Nachlagern, Verpflegung, Mitnahme auf Fahrzeugen aller Art usw.) den Juden behilflich sind.

Die Aburteilung erfolgt durch das Sondergericht Warschau.

Ich weise die gesamte Bevölkerung des Distrikts Warschau auf diese neue gesetzliche Regelung ausdrücklich hin, da nunmehr mit unerbittlicher Strenge vorgegangen wird.

Warschau, am 10. November 1941.

gez. **Dr. FISCHER**  
Gouverneur

---

# Obwieszczenie

Dotyczy: kary śmierci za nieuprawnione opuszczenie żydowskich dzielnic mieszkaniowych.

W ostatnim czasie rozprzestrzenili żydzi, którzy opuścili wyznaczone im dzielnice mieszkaniowe, w licznych udowodnionych wypadkach tyfus plamisty. Aby zapobiec grożącemu w ten sposób niebezpieczeństwu dla ludności, rozporządził Generalny Gubernator, że żyd, który w przyszłości opuści nieuprawniony wyznaczoną mu dzielnicę mieszkaniową, będzie karany śmiercią.

Tej samej karze podlega ten, kto takim żydom udziela świadomie schronienia lub im w inny sposób pomaga (np. przez udostępnienie noclegu, utrzymania, przez zabranie na pojazdy wszelkiego rodzaju itp.).

Osądzenie nastąpi przez Sąd Specjalny w Warszawie.

Zwracam całej ludności Okręgu Warszawskiego wyraźnie uwagę na to nowe postanowienie ustawowe, ponieważ odtąd będzie stosowana bezlitosna surowość.

Warszawa, dnia 10 listopada 1941.

(-) **Dr. FISCHER**  
Gubernator

